ОПОРА
2011
звіт про діяльність
Львівського представництва
Громадянської мережі ОПОРА

Вступ

Якщо зібратись думками і спробувати змалювати 2011 рік сьогодні, на гадку спадають пастельні офісні стіни, постійні відрядження, прохолода морського бризу та пекуче карпатське сонце. 2011 рік плавно та неспішно промайнув зовсім поруч, залишивши по собі одноманітність і нав'язливе бажання йти вперед, не озираючись на можливі проблеми.

Для Львівського представництва Громадянської мережі ОПОРА 2011 рік став роком випробувань, пошуків, нових знайомств. Це був рік маленьких справ, які, в кінцевому, подарували великі ідеї для року 2012. Ми не втілювали масштабних проектів, натомість, здебільшого, переосмислювали та планували нові.

2011 рік став роком комунікації. В наш офіс зачастили нові цікаві люди. Хтось приходив зі своїми проблемами, а хтось з пропозиціями чи навіть готовими рішеннями. Окремої згадки заслуговує співпраця з Асоціацією велосипедистів Львова, якій ми допомогли підготувати проект та частково долучилися до його реалізації.

2011 рік став роком кристалізації напрямків роботи та стратегій. Команда Львівського представництва Громадянської мережі ОПОРА визначила для себе чотири основні пріоритети: аналіз суспільно-політичних процесів у Львові, спостереження за виборами, навчання громадському контролю та моніторинг освітньої політики. Деякі з цих напрямків ми реалізовуємо в рамках загальнонаціональної мережі, інші — розвиваємо самостійно. Зокрема, мова йде про громадський контроль, практику якого ми успішно втілюємо з 2008 року і продовжуємо реалізовувати сьогодні.

Рік, що минув, поставив ще одну символічну позначку у переліку особистих досягнень: організація відсвяткувала свій шостий рік діяльності. Наступний обіцяє бути складним та насиченим на події. Та це тільки додає стимулу йти вперед. Тому що завше цікаво знаходити відповіді на складні питання, вирішувати непередбачувані проблеми та відслідковувати позитивні ефекти.

Моніторинг діяльності Львівської міської ради

Одним із основних напрямків роботи Львівського представництва Громадянської мережі ОПОРА у 2011 році став моніторинг діяльності виконавчих органів, посадових осіб та депутатів Львівської міської ради. Проведення діяльності в цьому напрямку має на меті реалізацію двох основних функцій.

Перша — це здійснення системного громадського контролю за роботою органів та посадових осіб місцевого самоврядування Львова. Під громадським контролем ми розуміємо безпосереднє спостереження громадськими організаціями, особами і неформальними групами за дотриманням прав і законних інтересів громадян органами публічної адміністрації. Така діяльність спрямована на підвищення прозорості, підзвітності та відкритості місцевої влади у її повсякденній роботі та налагодження ефективної співпраці між нею та мешканцями територіальної громади міста Львова.

Друга функція — науково-аналітична, суть якої полягає у зібранні, узагальненні та аналізі певного комплексу фактичних даних, пов'язаних з роботою Львівської міської ради, які можуть бути використані для глибшого і ґрунтовнішого вивчення місцевої політики та функціонування органів місцевого самоврядування у нашому місті та Україні загалом.

Під час проведення моніторингу представники ОПОРИ були присутніми на 14 з 19 пленарних засідання ради, подали 47 запитів на доступ до публічної інформації виконавчим органам, відвідували публічні заходи, зустрічі та прес-конференції, ініційовані політичними партіями та посадовцями міста Львова.

Вже в березні 2011 році експерти Львівського представництва Громадянської мережі ОПОРА підготували аналітичний звіт, який узагальнював результати перших 100 днів роботи новообраної Львівської міської ради та міського голови. У дослідженні були проаналізовані програми політичних партій, що пройшли до міської ради та програму міського голови, а також перші прийняті ухвал та розпорядження, звернення ради. Експерти прослідкували тенденції у формуванні порядку денного пленарних засідань, дослідили спільність голосувань різними політичними партіями ради, а також підбили підсумки відвідуваності депутатами сесійних засідань, їхньої роботи з виборцями. Основні висновки дослідження були представлені на прес-конференції для журналістів, а його друковані примірники розіслані усім політичним партіям, присутнім у Львівській міській раді. Електронний варіант текстового дослідження доступний на сайті Львівського представництва Громадянської мережі ОПОРА - www.opora.lviv.ua/?p=1212.

Впродовж року, за підсумками спостережень за роботою Львівської міської ради, експертами мережі було підготовлено 10 публікацій, у яких ми намагалися не лише з'ясувати, як працювали органи та посадові особи місцевого самоврядування протягом цього року, але й зрозуміти, чого варто очікувати від роботи представницького органу територіальної громади протягом наступних чотирьох років. Висновки та особисті міркування з приводу тієї чи іншої події у суспільно-політичному житті Львова публікуються на порталі організації у розділі «Аналіз діяльності ЛМР».

Кінцевим продуктом річного спостереження за діяльністю органів та посадових осіб місцевого самоврядування стане дослідження «Аналіз першого року діяльності Львівської міської ради 6-го скликання». Предметом для аналізу стали дві ключові функції місцевого самоврядування — нормотворча і установча. В межах реалізації місцевою владою нормотворчої функції ми аналізували нормативно-правові акти — розпорядження міського голови, рішення виконавчого комітету та ухвали депутатів Львівської міської ради, а в межах реалізації установчої функції охарактеризовано діяльність міської ради щодо формування власної структури і утворення виконавчих органів. Аналіз був би неповним без врахування унікального політичного контексту, який сформувався внаслідок останніх місцевих виборів. Тому окремо було приділено увагу розгляду результатів та наслідків виборчої кампанії до місцевих органів влади у Львові в жовтні 2010 року. Із текстом дослідження можна ознайомитися на порталі організації.

У 2012 році Львівське представництво Громадянської мережі ОПОРА планує започаткувати підготовку тематичних оглядів з коротким аналізом діяльності депутатів та міського голови Львова, а також виконавчих органів ради.

На моніторинг діяльності Львівської міської ради грантові кошти не залучалися.

Навчання громадському контролю 2011 р

У 2011 році «ОПОРА» продовжила практику розбудови мережі організацій громадського контролю в Україні, розпочату 2008 року у співпраці з польськими партнерами. Завданням такої діяльності є передача досвіду громадського контролю за діяльністю органів та посадових осіб місцевого самоврядування зацікавленим представникам третього сектору та неінституційних об'єднань громадян, які хочуть приймати активнішу роль в управлінні своїм містом та бути повноправним суб'єктами впливу у системі місцевого самоврядування.

Учасниками Школи громадського контролю, стало 16 представників з громадських організацій та ініціативних груп Львівської області, а саме: з Борислава, Добромиля, Дрогобича, Пустомитів, Стрия та Трускавця. Після здобуття комплексних теоретичних знань про функції, завдання та правові підстави для громадського контролю, структуру місцевого самоврядування, основні права та обов'язки місцевої влади перед територіальною громадою, а також можливості, які надає ЗУ «Про доступ до публічної інформації», учасники Школи разом з тренерами розробили методологію моніторингу публічності діяльності органів та посадових осіб місцевого самоврядування.

Наступним етапом навчання стало проведення кампаній громадського контролю, які включали подання та опрацювання відповідей на інформаційні запити та звернення; аналіз місцевої нормативно-правової бази, що регулює питання участі членів територіальної громади у здійснення місцевого самоврядування (статуту, регламенту ради, положень); відвідування засідань колегіальних органів місцевого самоврядування; участь в прийомах депутатів та посадових осіб; відвідування публічних заходів за участю посадових осіб місцевого самоврядування.

В результаті такої діяльності, учасники Школи мають дослідити рівень відкритості, прозорості та підзвітності міського голови, депутатів та виконавчих органів у їхній взаємодії з мешканцями територіальної громади, а разом з тим – навчитися застосовувати механізми громадської участі для ефективного вирішення проблем громади. За підсумками кампаній в кожному місті будуть підготовлені рекомендації, адресовані органам місцевого самоврядування стосовно шляхів покращення комунікації між місцевою владою та громадськістю.

Проект підтримано Програмою розвитку ООН в Україні.

Сума гранту 87 370 грн.

Сприяння розвитку велоінфраструктури у Львові

У 2011 р. Громадянська мережа «ОПОРА» долучилася до ініціативи Асоціації велосипедистів Львова (velolviv.org), яка дбає про безпечне та комфортне функціонування велотранспорту у нашому місті. Впродовж трьох місяців у Львові тривала «Соціальна кампанія промоції велосипедного транспорту», метою якої стала популяризація велосипеду, як повноцінного транспортного засобу у місті, більш екологічного та мобільного.

В рамках кампанії був проведений конкурсу ідей соціальної реклами велосипеда. Конкурс передбачав можливість представити власний варіант гасла, плакату, фото- або відеоматеріалу, який популяризує використання ровера у повсякденному житті, та зробити свій внесок у формування нового велодискурсу Львова. Найкращі ідеї конкурсу, реалізовані у вигляді сіті-лайтів, були використані для популяризації велосипеда на зовнішніх рекламних носіях міста.

Ще однією складовою кампанії стала організація серії заходів в рамках відзначення Європейського тижня мобільності. Зокрема, проведення акції «Вихідні на велосипеді», яка передбачала надання знижок у кафе, кав'ярнях, піцеріях, кінотеатрах людям, які приїхали на велосипеді. Організація «Транспортних перегонів» між різними видами транспорту: приватним авто, маршрутним таксі та велосипедом для того, щоб порівняти мобільність мешканців Львова, які використовують різні засоби пересування. Акція «Відомі люди на велосипеді» мала на меті заручитися підтримкою авторитетних львів'ян для популяризації велосипеда як транспортного засобу, а разом з тим — для акцентування на проблемах велоінфраструктури, які заважають повноцінно використовувати велосипед.

«Соціальна кампанія промоції велосипедного транспорту» передбачила промоцію велосипеда і в мережі Інтернет. Для цього була розроблена інтернет-сторінка (velolviv.org), де усі зацікавлені особи можуть знайти необхідну для велосипедиста інформацію про актуальні події, організовані велоспільнотою, приклади вдосконалення велоінфраструктури у місті Львові тощо. Ще однією складовою стала зйомка двох відеороликів, які вказують на переваги велосипеда поміж інших видів транспорту у місті Львові.

Кампанія промоції велосипедного транспорту підтримана Представництвом Фонду імені Гайнріха Бьолля в Україні.

Сума гранту 16526 грн. Розпорядник коштів — Асоціація велосипедистів Львова.

Моніторинг освітньої політики

Наймасштабнішою реформою національного рівня останнього десятиліття стало впровадження зовнішнього незалежного оцінювання випускників загальноосвітніх навчальних закладів, які виявили бажання вступати до вищих навчальних закладів. За результатами такого оцінювання його учасники отримують сертифікати ЗНО, які є обов'язковими при вступі до вузу починаючи з 2008 року. Цього ж таки року Громадянська мережа ОПОРА розпочала всеукраїнське громадське спостереження за дотриманням процедур підготовки та проведення незалежного оцінювання.

У Львові у 2011 році ОПОРА, як і в минулі роки, проводила відбір спостерігачів, які перевіряли дотримання процедур безпосередньо на пунктах тестування під час сесій з усіх предметів. Таким чином, організація охопила половину навчальних закладів, у яких проводилося ЗНО, що дало змогу зібрати актуальну інформацію про перебіг тестування та зреагувати на форс-мажорні ситуації на ПТ.

Цьогоріч, основною проблемою ЗНО стала відсутність у абітурієнтів сертифікатів Українського центру оцінювання якості освіти, в яких робляться відмітки про присутність учасників на тестуванні. Натомість, у порівнянні з попередніми роками, у 2011 р. значно покращилася дисципліна його учасників: громадські спостерігачі зафіксували зменшення кількості випадків, коли абітурієнти залишали аудиторію під час роботи над тестами чи використовували мобільні телефони в аудиторіях та рекреаційних зонах. Менше учасники тестування намагалися списати правильну відповідь у своїх сусідів чи отримати від них допомогу. Траплялися й неприємні ситуації — до прикладу, підміна учасниці тестування її мамою на оцінюванні з математики.

За результатами громадського спостереження за ЗНО ГМ ОПОРА оприлюднила регіональний[1] та всеукраїнський[2] звіти, надавши рекомендації щодо покращення процедури проведення оцінювання.

Після завершення спостереження за ЗНО Громадянська мережа «ОПОРА» відслідковувала процес зарахування сертифікатів ЗНО під час вступної кампанії до Львівського національного університету ім. І. Франка, Національного університету «Львівська Політехніка» та Львівського державного університету внутрішніх справ. Загалом, організація вела спостереження у 38 вищих навчальних закладах України.

1 - http://opora.lviv.ua/?p=1319
2 - http://opora.org.ua/education/article/1079--2011

Основними недоліками вступної кампанії 2011 р. стали невчасне затвердження та оприлюднення квот державного замовлення на початку кампанії, а в подальшому — скорочення місць державного замовлення у деяких вузах; відсутність законодавчих підстав та правового регулювання для функціонування системи «Електронний вступ», а також відповідного технічного забезпечення для її роботи; помилкове зарахування додаткових балів переможцям всеукраїнських олімпіад та конкурсів, слухачам курсів довузівської підготовки; невчасне оприлюднення результатів вступних випробувань в окремих вузах.

Окрім цього, ОПОРА організувала роботу гарячої лінії, на яку могли звертатися абітурієнти та їхні батьки у разі виникнення проблем під час вступу до ВНЗ. Так, окрім консультацій щодо правил прийому, ми допомогли вирішити ряд ситуацій, що стосувалися невидачі дипломів студентам з освітньо-кваліфікаційним рівнем «бакалавр». Про це та про результати спостереження за вступною кампанією можна прочитати у підсумковому звіті[3].

Громадське спостереження підтримане Програмою сприяння незалежному тестуванню в Україні (USETI Legacy Alliance) та Міжнародним фондом «Відродження». Сума гранту 37 000 грн.

3 - http://opora.lviv.ua/?p=1374

Реформування виборчого законодавства: регіональний контекст

У 2011 році для забезпечення участі громадськості у розробці виборчого законодавства та законодавства, що регулює діяльність політичних інститутів, Громадянська мережа ОПОРА, Український незалежний центр політичних досліджень, Лабораторія законодавчих ініціатив та Комітет виборців України створили Громадський консорціум виборчих ініціатив. Основним завданням консорціуму стало залучення неурядових громадських організацій, журналістів, інших зацікавлених і непредставлених сторін до розробки проекту закону «Про вибори народних депутатів України» та забезпечення його публічності. Представники Консорціуму брали участь в засіданнях робочої групи при Президентові України, яка була створена для опрацювання законопроекту.

Львівське представництво Громадянської мережі ОПОРА, у свою чергу, долучилось до реалізації завдань консорціуму на місцевому рівні. Задля цього, активісти мережі провели низку заходів, мета яких полягала у інформуванні місцевої громади про позицію та заходи консорціуму, роз'ясненні особливостей різних законопроектів.

Зокрема, 2 листопада 2011 року у конференц-залі готелю «Дністер» відбулась дискусія на тему «Чи дозволить новий законопроект «Про вибори народних депутатів України» якісно і чесно провести вибори до парламенту у 2012 році». У дискусії взяли участь представник ГМ ОПОРА Олександр Неберикут, координатор виборчих програм Громадянської мережі ОПОРА Ольга Айвазовська, експерт Венеціанської комісії Євген Радченко, експерт Українського незалежного центру політичних досліджень Світлана Конончук, а також представники політичних партій, громадських організацій та місцевої влади з Волинської, Рівненської, Івано-Франківської та Львівської областей. Основне, на чому фокусувалася увага під час обговорення, — це тип виборчої системи, яка б відповідала потребам сучасного суспільства та аналіз законопроекту №9265-1, розробленого групою депутатів на чолі з Олександром Єфремовим.

24 листопада у приміщенні Центру міської історії Центрально-Східної Європи Львівське представництво Громадянської мережі ОПОРА організувало неформальну зустріч з директором правових програм Лабораторії законодавчих ініціатив Денисом Ковриженком для журналістів. Представники ЗМІ мали змогу почути експертну оцінку нового закону «Про вибори народних

депутатів України», його вплив на роботу представників медіа під час виборчого процесу. Поряд з цим, журналісти цікавились останніми новинами зі столичного громадсько-політичного середовища, особливостями нового виборчого законодавства через призму їхньої професійної діяльності.

Діяльність Громадського консорціуму виборчих ініціатив була підтримана Національним демократичним інститутом (США). Бюджет кампанії: 46800 грн.

Бюджет

Структура залучених коштів в 2011 році:

- Реформування виборчого законодавства: 46800 грн.
- Сприяння розвитку велоінфраструктури: 16526 грн.
- Навчання громадському контролю: 87370 грн.
- Моніторинг освітньої політики: 73000 грн.

Загалом: 223696 грн.

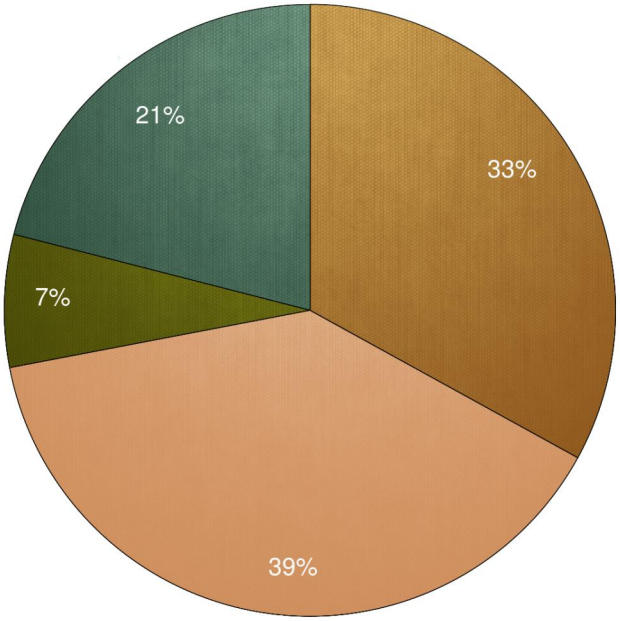

Контакти:
79007, м. Львів, вул. Наливайка, 7/6
телефон/факс: 8 (032) 254 61 63
E-mail: lviv@opora.org.ua
сайт: www.opora.lviv.ua